

Kooskõlastustabel sotsiaalkaitseministri määruse „Sotsiaalkaitseministri määruste muutmine“ eelnõu juurde

Märkuse esitaja	Märkuse sisu	Kommentaar märkusele
<p>Indrek Sooniste</p>	<p>Ettepanek määruse eelnõud mitte vastu võtta.</p> <p>Arvan et selline lähenemine järjekorra probleemile on vale. Kogu see asja ülesehitus on ülemäära bürokraatlik ja protseduuriline. Selmet jätta kogu see järjekorra pidamine seadusest välja ja kohustada ska-d täitma eelarve mahus teenuse ostmise kohustus, mille riigikogu talle eelarve kinnitamisega on pannud. /.../ Enne 2008. a kui riik hakkas teenusele suunamist ümber korraldama oli meil maakondlikud teenuse koordinaatorid, kes tegelikult tundsid enamust teenuse klientidest, ÕH järjekorras oli maakonniti nii 40 klienti.</p> <p>Kogu meie teenuse osutamise ülesehitus on isikupõhine, aga teenusele suunamise protseduur on arusaamatu, üleriiklik, bürokraatlik moodustis, mis näib veel tõmblevat mingites arsaamatutes ska ja somi vahelistes poliitilistes tõmbetuultes. Kus teenusele suunaja mingil põhjusel ei tunne teenuse järjekorras olevaid kliente. 2217 isikut kõigi nende konsultantide, koordinaatorite peale ära jagatult on väga väike number, et seda klientuuri isiklikult hästi tunda, olla kursis teensue vajaduse ja sobivusega, teda kiiresti suunata. Kui töötajad oma tööga hakkama ei saa, hakaku astuma.</p> <p>Regulaarselt saadetakse meile teenusele kliente, kes ei ole teenuse sihtgrupp, mis on sama probleemi teine pool.</p> <p>Määruse eelnõu puudused: täiendavate andmete kogumine, täiendavate tähtaegade määramine, täiendava õigusruumi loomine.</p> <p>Ja seda kõike selleks et vabandada, põhjendada ja põlistada oma tööga mitte hakkama saamist.</p>	<p>Mitte arvestatud.</p> <p>Määruse muudatuste eesmärk on lühendada aega, mis kulub vabanenud teenuskoha täitmisele. Oleme 2024. aastal koostöös Sotsiaalkindlustusametiga (SKA) analüüsinud võimalusi, kuidas teenuskohtade kiirem täitmine tagada. Enamik planeeritavaid muudatusi vajab sotsiaalhoolekandeseaduse (SHS) muutmist ja muudatuste ettevalmistamisega alustatakse 2025. aasta alguses.</p> <p>Teadmiseks SKA korraldusest:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Teenusvajaduse hindamise (nii erihoolekandeteenuse kui ka sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse puhul) ja (erihoolekandeteenuse) teenuskoha pakkumise ning teenusele suunamisega tegeleb SKA teenuste konsultant (alates 01.01.25 27 ametikohta). Teenuste konsultantide nn tööpiirkonnad on jaotatud Eesti-üleselt ning rahalise kattega teenuskoha pakkumine käib tänase regulatsiooni alusel. Kui isikud on teenuste järjekorras olnud mitu aastat ja ilmneb, et

		<p>isiku abivajadus on vahepeal muutunud, siis viiakse läbi uus abi- ja toetusvajaduse hindamine.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Teenusete koordinaator tegeleb (alates 01.01.2025 7 ametikohta) teenuseosutajate (erihooletanne ja sotsiaalne rehabilitatsioon, kokku u 250 lepingupartnerit) nõustamise, juhendamise, lepingulise kontrolliga.
<p>Eesti Puuetega Inimeste Koda</p>	<p>Oleme saanud võimalusi erihooletandeteenuste järjekordade probleemistikku erinevate partneritega Sotsiaalministeeriumi kaasamisel arutada.</p> <p>Kuigi nõustume ettepanekuga, mis annab Sotsiaalkindlustusameti teenuste konsultandile õiguse pakkuda vabanenud erihooletandeteenuse kohta järjekorras järgmisele inimesele juhul, kui tal ei ole viie tööpäeva jooksul õnnestunud teenuse järjekorras oleva esimese inimesega taotluses esitatud kontaktandmete kaudu kontakti saada, siis peame oluliseks, et Sotsiaalministeerium ja Sotsiaalkindlustusamet planeerivad tegevusi, mis aitaks kaasa inimeste turvatunde ja usalduse kasvule erihooletandeteenuse ja teenuseosutajate suhtes. Eelnõu autoritel ja rakendusametitel tuleb leida võimalusi korraldada teenuste tutvustusi, külastuspäevi, avatud uste päevi vms, mis annaks võimaluse inimestel pakutavate teenustega tutvuda, sh on oluline, et valmisoleku kasvatamine, usalduse tekitamise töö saab alguse võimalikult varakult – juba teismeeas peaks hakkama eeltöö, kuidas edasi. Võtmeteguriteks on hea koostöö kohalike omavalitsuste ja koolidega, sest need noored kasutavad KOV-i teenuseid (lapsehoid, tugiisik) ja õpivad lihtsustatud-,toimetuleku- või hooldusõppe õppekaval.</p>	<p>Arvestatud osaliselt.</p> <p>SKA teeb järjepidevalt koostööd teenuseosutajatega, et SKA välisveebis kuvatav info teenuseosutajate kohta oleks asjakohane ja informatiivne. SKA-l on plaanis 2025. aastal teha teavitustööd teenuseosutajate seas, et nad kaaluksid nn avatud uste päevade ja külastuspäevade korraldamist, asutuste kodulehtede täiendamist, et tulevased erihooletandeteenuse saajad saaksid hea ülevaate teenuse saamise kohtadest, mis kiirendaks otsustusprotsessi teenuskoha vastuvõtmise osas.</p> <p>SKA saab veelgi senisest paremini kommunikeerida, et teenusvajaduse hindamisel oleks soovitud piirkonna asutustest hea ülevaade antud inimesele ja tema seaduslikule esindajale. Paraku aga ei ole SKA-l</p>

	<p>Pereliikme asumine ööpäevaringsele või suurema toega teenusele nõuab kogu pere valmisolekuga tegelemist (kuidas lapsevanemad toime tulevad, kui pereliige läheb teenusele – emotsionaalne kaotus, uue perspektiivi leidmine, kui varasemalt on tegeletud 24/7 hoolduse pakkumisega, kuidas lapsevanem saab panustada ja olla kaasatud lapse ellu ka teenusel olles). EPIKoda on varasematel kohtumistel ja ka kirjalikus tagasisides välja toonud konkreetsemaid, praeguse korralduse juures tehtavad praktika muudatusi, mis ei vaja muudatusi regulatsioonides ja saab kasutusele võtta kohe, kui on probleem, et kohtade pakkumine võtab aega:</p> <p>Kui inimene käib abivajaduse hindamisel Sotsiaalkindlustusametis ja tal on piirkonna eelistus, siis tutvustada inimesele asutusi selles piirkonnas ja veenduda, et ta päriselt jõuaks neid vaatama – näiteks koostöös inimese elukohajärgse kohaliku omavalitsuse või inimese lähedastega. Juurutada praktikalt läbivalt, et kõik töötajad, kes abivajadust hindavad, sarnaselt ka teevad. Sama ettepaneku tegi arutelude käigus ka Õiguskantsleri esindaja. Juhul kui inimesele pakutakse teenuskohta, on oluline, et temaga võetakse ühendust nii telefoni kui e-maili teel. Arvestades sihtgrupi haavatust on mõistlik hindamisel inimesega kokku leppida, kas tal on olemas üks või kaks usaldusisikut, kellega Sotsiaalkindlustusamet võib samuti kontakteeruda, juhul kui tuleb kohapakkumine ja inimene ise on näiteks haigusseisundi tõttu raskesti kättesaadav.</p> <p>Lisaks peame oluliseks välja tuua, et arvestades sihtgrupi haavatust, kohanemiskursi, haiguste eripärasid, tuleb sisse viia teenusele minemisel katseaja võimalus – kui inimene võtab koha vastu, aga selgub ikkagi teatud aja jooksul, et koht ei sobi, siis on tal võimalus järjekorras koht taastada.</p>	<p>juhtumikorraldaja rolli, et teenuste konsultant saaks jälgida inimese ja tema lähedase teekonna kulgu, kas piirkonnas teenust pakutavate teenuseosutajatega on kontakteerunud või mitte.</p> <p>Nõustume, et pereliikme asumine ööpäevaringsele teenusele on suur muutus kogu perele. Kahjuks ei ole SKA ametnikel ressursi pereliikmete toetamisega tegeleda.</p> <p>Selleks, et SKA saaks usaldusisiku andmeid töödelda, on vaja selle isiku nõusolekut. Samuti tuleb läbi mõelda ja võimalik, et reguleerida, mis on usaldusisikuga kontakti saamise õiguslikud tagajärjed nt juhul, kui ta siiski ei anna mingil põhjusel teenust soovivale isikule SKA-lt saadud teavet edasi.</p> <p>Täname ettepaneku eest, kaalume sellise võimaluse loomist.</p>
<p>MTÜ Erihoolekandeteenuste Pakkujate Liit</p>	<p>MTÜ Erihoolekandete Pakkujate Liit kooskõlastab antud määruse muudatused. Teenusosutajate jaoks on väga oluline, et teenusele ei tekiks tühje kohti, sest tegevusjuhendajate töötasusid, kes on</p>	<p>Täname tagasiside eest.</p>

	<p>püsivalt tööl ning muid majanduskulusid ei ole millegi muu arvelt võimalik katta. Seetõttu on väga oluline, et järjekorras olijate teenusele tuleku potentsiaalne aeg oleks teada ning, et teenusesaajale ei antaks ebamõistlikult pikk aeg oma otsuse tegemiseks.</p>	
<p>Eesti Linnade ja Valdade Liit</p>	<p>Eesti Linnade ja Valdade Liit kooskõlastab sotsiaalkaitseministri 21. detsembri 2015. a määruse nr 70 „Erihoolekandeteenuse järjekorra pidamise kord ja nõuded“ ja 21. detsembri 2015. a määruse nr 73 „Erihoolekandeteenuste taotluses esitatavate andmete koosseisu ja taotlusega esitatavate nõutavate dokumentide loetelu ning isiku omaosaluse puudujääva osa hüvitamise taotluses esitatavate andmete koosseisu ja taotlusega esitatavate nõutavate dokumentide loetelu kehtestamine” muutmise määruse eelnõu järgmiste kommentaaride ja ettepanekutega.</p> <p>1. Määrus jõustub üldises korras, aga selles puuduvad rakendussätted, millest nähtuks, kas uutel tingimustel järjekorra pidamist rakendatakse ka praegu järjekorras olevate isikute suhtes – lisatakse seadusliku esindaja andmed, soovitav teenusele asumise aeg, info teenuseosutaja või teenuse saamise maakonna suhtes jmt või hakatakse uutel tingimustel järjekorda pidama määruse jõustumise järgselt uute järjekorda lisatud isikute üle.</p> <p>2. Määrusega kehtestatakse aeg, 5 tööpäeva, et kui selle aja möödumisel järjekorras oleva isikuga ühendust ei saada, võib teenuse konsultant pakkuda vabanenud kohta järjekorras järgmisele inimesele. Teeme ettepaneku täpsustada, mis juhtub teenuse vajajaga, kellega SKA mingil põhjusel ei saa 5 tööpäeva jooksul ühendust. Kas ta jääb järjekorda või mitte, millal temaga uuesti ühendust võetakse, kas ühendust võtab SKA või inimene ise?</p>	<p>Arvestatud osaliselt.</p> <p>Muudatused rakenduvad määruse jõustumisest, mitte tagasiulatuvalt. Muudatused kiirendavad teenuste konsultantide tööprotsesse.</p> <p>Kui järjekorras esimese inimesega ei saada 5 tööpäeva jooksul kontakti, pakub SKA konsultant vaba teenuskohta järgmisele järjekorras olevale inimesele. Inimese, kellega kontakti ei saadud, koht järjekorras säilib ja järgmise vaba teenuskoha tekkimisel püüab SKA temaga ise uuesti ühendust saada.</p>

	<p>3. Ebaselgeks jääb, et kui järjekorras järgmine täidab vabanenud koha, siis millisele järjekohale jääb see isik, keda kätte ei saadud? Mis saab siis, kui isiku mittekättesaamine või teenusele asumise (nt kui isik oli andnud kuupäeva, millal soovib teenusele asuda) võimatus on tingitud mõjuvast põhjusest nt raske haigestumine vmt, siis kas isikul on õigus nõuda ning SKA-l on kohustus tagada talle teenuskoht kohe pärast mõjuva põhjuse äralangemist või peab isik ootama uue koha vabanemist või järjekorras järgmise isiku mitte kätte saamist või on veel mõni variant. Kas järjekorras järgmine on ka ülejärgmine, kui kahte eelmist ei õnnestu kätte saada või kui järgmise teenusele asumise soovitud aeg pole veel kätte jõudnud?</p> <p>4. Samuti jääb arusaamatuks, millistel alustel saab SKA hakata 5 tööpäeva jooksul teisele isikule teenuse kohta pakkuma. Eelnõu kohane tähtaeg tundub olevat küsitav – SHS § 76 lg 5 sätestab, et erihoolekandeteenuste järjekorda võetud isik on kohustatud asuma teenust kasutama ühe kuu jooksul teenuse osutamise otsuse tegemise kuupäevast arvates, kui riigieelarves on olemas rahalised vahendid isikule erihoolekandeteenuse osutamiseks ja erihoolekandeteenuse osutajal, kelle juurde isik soovib teenust saada minna, on olemas vaba koht.</p> <p>5. Kui isik keeldub mõjuva põhjuseta minemast erihoolekandeteenust saama, arvatakse ta erihoolekandeteenuste järjekorrast välja. SHS ei sätesta mõjuvaid põhjuseid, kuid neid saab tuletada SÜS 2. peatükist. SÜS § 25 lõige 2 sätestab, et seaduse alusel hüvitise andja toiminguga hüvitise andmise tähtajad ja kord sätestatakse seaduses. SHS ei reguleeri muid erihoolekandeteenust vajavale isikule kehtestatud tähtajalisi kohustusi kui vaid eelnimetatud ühe kuu jooksul teenusele asumine ja § 71 lõige 7, millega sätestatakse sundravilt või tahtevastaselt ravilt vabanev ja kohtumäärusega erihoolekandeteenust saama suunatud isiku kohustus pöörduda erihoolekandeteenuse osutaja poole suunamisotsuses märgitud</p>	<p>Kui inimesel on mõjuv põhjus teenuskoha mitte vastu võtmiseks, säilib tema koht järjekorras ja kohta pakutakse järgmisele järjekorras olevale inimesele. Kui järjekorras kahe esimese inimesega ei õnnestu kontakti saada (kokku 10 tööpäeva jooksul), pakutakse kohta järjekorras kolmandale inimesele jne.</p> <p>Määruse muudatusega reguleerime seda, mitme päeva möödumisel on SKA teenuste konsultandil õigus pakkuda vabanenud kohta järjekorras järgmisele inimesele. Teenuskoha kiiremat täitmist tagavad muudatused, mis eeldavad SHS muutmist, valmistatakse ette 2025. aastal.</p> <p>Tänase praktika kohaselt ei arva SKA erihoolekandeteenuste järjekorrast inimesi välja, välja arvatud juhul, kui järjekorras olija selleks ise kirjalikult soovi avaldab. Teenuskoha kiiremat täitmist tagavad muudatused, mis eeldavad SHS muutmist, valmistatakse ette 2025. aastal.</p>
--	--	--

	<p>teenuse osutamiseks kokku lepitud tähtpäeval, kuid hiljemalt kümne päeva jooksul.</p> <p>6. Ehk vajaks üle vaatamist ka sätte sõnastus: „Kui Sotsiaalkindlustusametil ei õnnestu viie tööpäeva jooksul teenuse järjekorras oleva isikuga taotluses esitatud kontaktandmete kaudu talle erihoolekandeteenuse koha pakkumiseks kontakti saada, pakutakse vabanenud kohta järjekorras järgmisele isikule“ – seega justkui seadusega kohustatud hüvitise andja ebaõnnestumise korral võib seadusjärgsele hüvitisele õigustatud isik jääda hüvitisest ilma.</p> <p>7. Määruse seletuskirja kohaselt on väidetavalt teine kohtade täitmist aeglustav faktor see, et inimene, kes on järjekorras esimene, ei soovi (veel) teenust saada, kuid ei ole sellest SKA-d teavitanud. SHS § 76 lõige 1 näeb ette, et käesoleva seaduse § 71 lõigetes 10 (riigieelarves puuduvad rahalised vahendid) või 11 (erihooletandeteenuse osutaja juures puudub vaba koht) sätestatud juhtudel paneb Sotsiaalkindlustusamet erihooletandeteenust saama õigustatud isiku tema toetusvajadusele vastava teenuse järjekorda alates erihooletandeteenuse osutamise otsuse tegemise kuupäevast, koostades sellekohase nimekirja. Muul alusel isikute järjekorda lisamist seadus ette ei näe. Seega, kas nendest isikutest, kellele on teenus näidustatud, aga soovitud teenusele asumise kuupäev pole veel saabunud, hakatakse pidama omaette nimekirja või lisatakse nad ikka järjekorda. Kui kõik teenust mingil põhjusel mittesaavad isikud on ühes järjekorras, siis kas nendel, kes on teenusele asumise kuupäeva esitanud, tekib nõ eelisõigus vabanenud kohale selle isiku ees, kes on soovinud teenusele asuda kohe ja seda järjekorras oodanud kuid või aastaid. Kui see ühises järjekorras eelisõigust ei anna, siis selle teenusele asumise kuupäeva teatavaks tegemisel sisuliselt mingit väärtust ei ole ja tekitab juurde ainult küsimuse, kes ja millal peab saama</p>	<p>Kui isiku taotluses esitatud kontaktandmed on muutunud ja isik ei ole sellest SKA-d teavitanud, ei saa SKA talle vabanenud kohta pakkuda, kuna isikuga ei saada kontakti. Inimese koht järjekorras jääb alles.</p> <p>Teenuskoha kiiremat täitmist tagavad muudatused, mis eeldavad SHS muutmist, valmistatakse ette 2025. aastal.</p>
--	--	---

	teenuskoha, mis on teenuse osutaja juures vabanenud ning mille eest maksmiseks on riigieelarves raha.	
--	---	--